

Vlaams
Parlement

ingediend op **776** (2015-2016) – Nr. 1
13 mei 2016 (2015-2016)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst
betreffende de sociale zekerheid
tussen de Regering van het Koninkrijk België
en de Regering van de Republiek Turkije,
ondertekend te Ankara op 11 april 2014

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Samenvatting**

België heeft reeds in 1966 een bilaterale overeenkomst betreffende de sociale zekerheid met Turkije afgesloten. De voorliggende overeenkomst zal de overeenkomst van 1966 vervangen. De overeenkomst regelt de toepassing van de Belgische en Turkse socialezekerheidswetgevingen.

Op het ogenblik van de ondertekening was de sociale zekerheid een uitsluitend federale bevoegdheid. Naar aanleiding van de zesde staats hervorming werd de bevoegdheid inzake kinderbijslag overgedragen en kreeg de overeenkomst een gemengd karakter.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling 'Vlaanderen onderhoudt goede relaties met buitenlandse overheden' uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking.

2. Situering

Op 11 april 2014 werd in Ankara tussen België en Turkije een nieuwe bilaterale overeenkomst gesloten over sociale zekerheid. Deze overeenkomst, die in de plaats treedt van het Algemeen verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Turkije, ondertekend op 4 juli 1966, regelt de toestand van de werknemers of zelfstandigen die tijdens hun loopbaan aan het Belgische of Turkse socialezekerheidsregime waren onderworpen of die van het ene naar het andere overschakelen.

Aangezien de socialezekerheidstakken waarop de overeenkomst betrekking heeft, op het ogenblik van de ondertekening nog een uitsluitend federale bevoegdheid waren, werden de gemeenschappen niet betrokken bij de totstandkoming ervan. Ondertussen zijn de gezinsbijslagen echter op grond van artikel 5, §1, IV, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) een bevoegdheid geworden van de Vlaamse Gemeenschap (voor het Nederlandse taalgebied), het Waalse Gewest (voor het Franse taalgebied, op grond van een bevoegdheidsoverdracht bij artikel 3, 8°, van het bijzonder decreet van de Franse Gemeenschap van 3 april 2014), de Duitstalige Gemeenschap (voor het Duitse taalgebied, op grond van artikel 4, §2, wet 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op grond van artikel 63, tweede lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen (BWBI)), zodat dit verdrag een gemengd karakter heeft gekregen en de instemming van de drie bevoegde parlementen en van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie behoeven.

Bij toepassing van artikel 41 van de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Turkije, hebben de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende staten een administratieve schikking inzake de toepassing van de overeenkomst, uitgewerkt.

3. Procedureverloop

3.1. Gemengd karakter en ondertekening

De overeenkomst werd op 11 april 2014 in Ankara ondertekend. Op het ogenblik van de ondertekening was de sociale zekerheid een uitsluitend federale bevoegdheid. De gemeenschappen en gewesten werden dus niet betrokken bij de onderhandeling van dit verdrag. Naar aanleiding van de zesde staats Hervorming werd de bevoegdheid inzake kinderbijslag overgedragen. Hierdoor kreeg de overeenkomst een gemengd karakter waardoor de betrokken deelentiteiten deze overeenkomst alsnog moeten goedkeuren.

Op 23 september 2014 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de voorliggende overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het Waalse Gewest worden respectievelijk bevoegd geacht. De ICBB heeft deze beslissing van de WGV op 23 april 2015, via de schriftelijke procedure, stilzwijgend bekrachtigd.

3.2. Advies van de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin

In zijn brief van 26 oktober 2015 gaf de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin aan geen advies te verlenen.

3.3. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 10 december 2015 met kenmerk 58.401/VR.

De Raad van State stelt dat de administratieve schikkingen zoals bedoeld in artikel 41 van de overeenkomst enkel betrekking hebben op de administratieve en technische uitvoering van de overeenkomst. Artikel 3 van het voorontwerp van decreet dient dus geschrapt te worden.

Het ontwerp van decreet werd in die zin aangepast.

De Raad van State merkt op dat artikel 12 van de overeenkomst in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden voorziet in afwijkingen van de artikelen 7 tot en met 11. Een dergelijke mogelijkheid tot afwijking komt neer op een wijziging van in de overeenkomst vervatte regels. Indien de wetgevende kamers de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen en uitdrukkelijk aangeven dat ze instemmen met die wijzigingen, bestaat er geen bezwaar. De Raad van State is van mening dat de grenzen van de wijzigingsmogelijkheid van de voorliggende overeenkomst voldoende duidelijk zijn afgebakend.

Artikel 2 van het ontwerp van decreet werd in die zin aangevuld met een uitdrukkelijke bepaling waarin een voorafgaande instemming wordt verleend met wijzigingen van de bepalingen van de artikelen 7 tot en met 11 van de overeenkomst, voorzien in artikel 12 van de overeenkomst.

Verder stelt de Raad van State dat het ontwerp van decreet aangevuld moet worden met een bepaling die de regering verplicht om aan het Vlaams Parlement de wijzigingen mee te delen binnen een vastgestelde termijn. Dit zou het Vlaams Parlement de mogelijkheid bieden aan te geven dat ze een bepaalde wijziging niet goedkeurt.

Op de aanbeveling om de goedgekeurde wijzigingen mee te delen aan het Vlaams Parlement wordt niet ingegaan om de volgende redenen:

- de overeenkomst voorziet niet in de mogelijkheid dat een parlement van een overeenkomstsluitende partij zich verzet tegen de wijziging van de bepalingen van artikel 7 tot en met 11;
- de parlementaire controle op de uitvoerende macht blijft in elk geval behouden.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Titel I – Algemene bepalingen (artikelen 1-6)

Titel I bevat een aantal algemene bepalingen, zoals definities, materieel en personeel toepassingsgebied, evenals bepalingen over gelijke behandeling, uitvoer van prestaties en vermindering- of schorsingsclausules. Deze overeenkomst heeft betrekking op de rust- en overlevingspensioenen, de invaliditeitsuitkeringen, de arbeidsongevallen en beroepsziekten en de gezinsbijslagen. De overeenkomst heeft daarentegen geen betrekking op de Vlaamse zorgverzekering en andere lussen van de Vlaamse sociale bescherming. De overeenkomst waarborgt de rechten van de mensen die onder de respectieve socialezekerheidsstelsels vallen: zij worden gelijk behandeld, verworven rechten worden behouden en de overgang van het ene naar het andere stelsel wordt vergemakkelijkt.

Titel II – Bepalingen betreffende de toepasselijke wetgeving (artikelen 7-12)

Als algemeen principe wordt gesteld dat men onderworpen is aan de wetgeving van het land waar men effectief werkt. Op dit principe zijn er een aantal uitzonderingen voorzien:

- zeevarenden zijn onderworpen aan de wetgeving van de woonplaats en het personeel van de transportondernemingen is onderworpen aan de wetgeving van het land waar de onderneming haar zetel heeft;
- werknemers of zelfstandigen die tegelijkertijd op het grondgebied van beide landen werken zijn onderworpen aan de wetgeving van de woonplaats;
- gedetacheerde werknemers blijven samen met de hen vergezellende gezinsleden onder de wetgeving van de zendstaat, op voorwaarde dat de te verwachten duur geen vierentwintig maanden overschrijdt met een mogelijke verlenging van drie jaar mits akkoord van de bevoegde autoriteiten;
- ambtenaren blijven in principe steeds onderworpen aan de wetgeving van de staat voor wie ze werken;
- voor de leden van diplomatieke missies en consulaire posten zijn de verdragen van Wenen inzake de diplomatieke en consulaire betrekkingen van toepassing.

De bevoegde autoriteiten kunnen overeenkomen om in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden af te wijken van de basisregels. Dit is een clause die in al de bi- en multilaterale verdragen inzake sociale zekerheid wordt opgenomen. De bedoeling van deze mogelijkheid tot afwijking is vooral bedoeld om te voorkomen dat de basisregels negatieve of ongewenste effecten hebben voor de betrokkenen.

Titel III – Bijzondere bepalingen (artikelen 13-40)

Titel III behandelt de verschillende prestaties afzonderlijk.

Hoofdstuk 1 heeft betrekking op ziekte en moederschap. Het totaliseringsprincipe staat hier voorop. Dit wil zeggen dat de verzekeringstijdvakken vervuld in beide staten worden samengeteld (voor zover ze elkaar niet overlappen) voor het verkrijgen, behoud en herstel van het recht op prestaties en voor de duur van de toekenning. De algemene regel is dat wanneer iemand recht heeft op dergelijke prestaties in de ene (bevoegde) staat, hij daarvan kan genieten in de andere ver-

dragsstaat waar hij woont. Hetzelfde geldt voor zijn gezinsleden. Deze staat zal de prestaties wel leveren, maar nadien kunnen verhalen op de bevoegde staat. Bij een tijdelijk verblijf in de andere verdragsstaat worden enkel de 'dringende geneeskundige zorgen' verleend. Het orgaan van de verblijfplaats bepaalt wat hieronder te verstaan is. Voor een verblijf met het oog op een medische behandeling heeft men de toestemming nodig van het bevoegde orgaan. De verstrekkingen van uitkeringsgerechtigde werklozen, invaliden en gepensioneerden worden geleverd door het orgaan van het woonland. Hebben zij aanspraak op dit recht ingevolge beide wetgevingen, dan draait ditzelfde land op voor de kosten. In het andere geval betaalt de bevoegde staat de kosten terug. Wanneer een uitkeringsgerechtigde naar het andere land wil om er te verblijven of zelfs te gaan wonen, dan gelden volgende regels. De uitkeringsgerechtigde blijft zijn recht behouden bij een verblijf in de andere staat. Hij ontvangt zijn uitkering rechtstreeks van het bevoegd orgaan. Nochtans is voor de uitkeringen van de ziekte- en moederschapsverzekering voorafgaande toestemming vereist van dit orgaan. Wil men in het andere land gaan wonen, dan heeft men een voorafgaande toelating nodig. Deze toelating kan enkel geweigerd worden voor medische redenen (artikelen 13-22).

Hoofdstuk 2, dat het heeft over arbeidsongevallen en beroepsziekten, begint met dezelfde algemene regel: wanneer iemand recht heeft op dergelijke prestaties in de ene (bevoegde) staat, kan hij daarvan genieten in de andere verdragsstaat waar men verblijft of woont. Deze laatste zal de prestaties dus toekennen, volgens de wetgeving die het toepast. De duur van de toekenning wordt evenwel bepaald door de wetgeving van de bevoegde staat. In voorkomend geval kunnen de eerder overkomen arbeidsongevallen en beroepsziekten in aanmerking worden genomen om de graad van arbeidsongeschiktheid te bepalen. Bij beroepsziekten wordt de wetgeving toegepast van het land waar hij het laatst zijn beroepsbezigheden uitoefende, in de veronderstelling dat de wetgevingen van beide landen erkennen dat dergelijke beroepsbezigheid deze ziekte kan veroorzaken. Waar de ziekte medisch het eerst werd vastgesteld, is van geen belang. Genoot (of geniet) iemand reeds van een schadeloosstelling, dan geldt een andere regel. Het land dat deze uitkering verstrekt (of verstrekke) zal de bewuste ziekte steeds ten laste moeten nemen telkens de bewuste ziekte de kop opsteekt. Dit land moet niet opdraaien voor een eventuele verergering ervan wanneer deze persoon in het andere land een beroep gaat uitoefenen waardoor zijn ziekte kan worden veroorzaakt of verergerd. Het tweede land zal hem hiervoor een supplement bezorgen. Oefent hij een dergelijk beroep niet uit, dan blijft het eerste land volledig verantwoordelijk, ook voor een verergering (artikelen 23-27).

Hoofdstuk 3, inzake ouderdom, overlijden en invaliditeit, werd opgesplitst in een gedeelte voor de rust- en overlevingspensioenen en in een gedeelte voor de invaliditeitsuitkeringen (artikelen 28-34).

Voor de berekening van het rust- en overlevingspensioen worden de perioden die hiervoor in beide wetgevingen in aanmerking worden gebracht, getotaliseerd (opnieuw voor zover ze elkaar niet overlappen). Om een beroep te kunnen doen op de bijzondere regelingen worden enkel de verzekeringstijdvakken in aanmerking genomen die in het andere land in hetzelfde beroep vervuld zijn. Residuaair blijft er ook voor hen uiteraard de algemene regeling. Na de samentelling wordt een theoretisch pensioen berekend. Dit bekomt men door een pensioen te berekenen op basis van een loopbaan die fictief volledig volbracht is onder één wetgeving. Vervolgens wordt geproratiseerd. Dit wordt gedaan door op het theoretische bedrag een breuk, de verhouding van het Belgische respectievelijk Turkse verzekeringstijdvak op het getotaliseerde, toe te passen. Dit is het verschuldigde bedrag. Soms is een samentelling niet nodig om een recht op een rust- of overlevingspensioen te doen ontstaan. Voldoet iemand aan de voorwaarden om een pensioen te bekomen, dan wordt zijn recht berekend op basis van de interne wet-

geving én volgens de bovenstaande techniek van samentelling en proratisering. Het hoogste bedrag is dan verschuldigd.

Voor de invaliditeitsverzekering worden de vermelde principes herhaald wat betreft de totalisering van de verzekeringstijdvakken. Zij zijn naar analogie van toepassing. Opnieuw worden de verzekeringstijdvakken samengeteld, wordt een theoretisch bedrag bepaald en vervolgens geproratiseerd. Ook nu wordt in het geval iemand voldoet aan de voorwaarden om een Belgische invaliditeitsverzekering te bekomen, zijn recht berekend op basis van de interne Belgische wetgeving én volgens de techniek van samentelling en proratisering. Is dit eerste bedrag hoger, dan wordt er een supplement toegekend ter waarde van het verschil. De gerechtigde op een invaliditeitsuitkering moet vooraf steeds een toelating krijgen van de bevoegde instelling om tijdelijk te kunnen verblijven in het andere land.

Hoofdstuk 4 van dit deel is met name voor de Vlaamse Gemeenschap relevant, aangezien hierin de gezinsbijslag wordt behandeld. Wanneer deze bijslag afhankelijk is van het vervullen van een verzekeringstijdvak in een land, wordt rekening gehouden met de verzekeringstijdvakken doorlopen in het andere land alsof zij waren vervuld onder de wetgeving van het eerste land zelf. De voorwaarde, namelijk dat de plaats van opvoeding zou overeenstemmen met het land waar men zijn recht op gezinsbijslag wil doen gelden, wordt geneutraliseerd. De kinderen mogen zowel in België als in Turkije wonen om rechtgevend te zijn. Er zal nog wel moeten worden bepaald in de administratieve schikking voor welke kinderen die in het andere land wonen er kinderbijslag zal worden uitbetaald. Het bedrag van de kinderbijslag zal ook in de administratieve schikking worden vastgelegd. Vervolgens worden enkele regels vermeld die het land aanwijzen dat bevoegd is. Dit is het land waar de rechtgevende woont wanneer men in beide landen recht heeft op pensioenen of renten, het land waar de overledene het laatst woonde voor de wezenbijslag. Ten slotte wordt er bepaald dat als er een recht op gezinsbijslag in beide landen is ontstaan, de gezinsbijslag betaald wordt door het land waar het kind woont (artikelen 35-40).

Titel IV – Diverse bepalingen (artikelen 41-51)

De verantwoordelijkheden van de bevoegde autoriteiten worden opgesomd (artikel 41), waaronder het sluiten van administratieve schikkingen. Verder bevat deze titel bepalingen in verband met de administratieve samenwerking; de uitwisseling van persoonsgegevens; taksen en vrijstelling van geldigverklaring; aanvragen, verklaringen en beroepsschriften; uitbetaling van prestaties; bijleggen van geschillen; uitvoeringsprocedures; niet-verschuldigde bedragen; verhaal van organen tegen derde personen en samenwerking inzake fraudebestrijding.

Titel V – Overgangs- en slotbepalingen (artikelen 52-56)

De overeenkomst is van onmiddellijke werking. Verzekeringstijdvakken voor het van kracht worden van de overeenkomst kunnen geen recht doen ontstaan op enige prestatie, er kan nochtans wel rekening mee worden gehouden bij de vaststelling of berekening ervan. Gebeurtenissen die zich voordeden in deze periode kunnen eveneens in aanmerking worden genomen. Werd een prestatie eerder geschorst of niet vereffend wegens de nationaliteit van de belanghebbende of wegens het feit dat hij zijn woonplaats had in het andere land dan die van zijn uitbetalingsinstelling, dan wordt aan deze situatie op verzoek van de belanghebbende een einde gemaakt. Hetzelfde geldt wanneer de belanghebbende zijn recht op een pensioen of een rente wil doen herzien. Dit verzoek moet plaatshebben binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst opdat de rechten zouden terugwerken tot op het moment van de inwerkingtreding. Indien men later een verzoek indient, kan men zijn recht pas doen gelden vanaf het moment van het verzoek. De overeenkomst wordt gesloten voor onbepaalde duur. Zij

kan worden opgezegd door een van de landen door middel van een kennisgeving aan het andere land, met een opzeggingstermijn van twaalf maanden. In dit geval blijven verworven rechten of rechten in wording gewaarborgd.

De overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na de ontvangst van de laatste kennisgeving waarbij de ene partij aan de andere partij meldt dat alle vereiste interne wettelijke formaliteiten zijn vervuld.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Turkije, ondertekend te Ankara op 11 april 2014.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Turkije, ondertekend te Ankara op 11 april 2014, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 3. De administratieve schikkingen, aangenomen ter uitvoering van artikel 41 van de overeenkomst, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Zullen volkomen gevolg hebben:

1° de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Turkije, ondertekend te Ankara op 11 april 2014;

2° de wijzigingen van de bepalingen van de artikelen 7 tot en met 11 van de overeenkomst, voorzien in artikel 12 van de overeenkomst.

Brussel, 13 mei 2016.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN